

JÄMSTÄLLDHET OCH INTEGRATION ÄR DERAS HJÄRTEFRÅGOR

Vikten av att ha kvinnliga förebilder och att själv vara en, är något som Räddningsmissionens mötesplats Agora har tagit fasta på. Hit kommer kvinnor för att inspirera och att inspireras. Din Nästa har träffat två av dem, Alem Bennett och Stina Sundberg.

//TEXT JENNY PALM FOTO ULRIKA OLSSON

ALEM BENNETT VAR 15 ÅR när hon blev bortgift till en man hon aldrig tidigare hade sett, och flyttade till Sverige - ett land hon aldrig hade satt sin fot i. När Stina Sundberg var i samma ålder väcktes hennes politiska intresse, men snart upptäckte hon att hon uteslöts från de viktiga diskussionerna och fick koka kaffe istället. De insåg tidigt att det var andra som definierade deras roller, andra som beslutade om vad som var lämpligt för dem att göra, just för att de var kvinnor.

PÅ AGORA JOBBAR MAN MED något som kallas *Månadens kvinna*, vilket innebär att en kvinna i månaden blir utsedd att tala på ett specifikt ämne, för att inspirera andra. Både Alem Bennett och Stina Sundberg har båda varit Månadens kvinna och trots sina olika bakgrunder har de betydligt mer gemensamt än vad man först kan tro.

– Den här typen av mötesplatser är jättevik-

tiga. All förändring börjar med att människor bryter sina tankar. När man uttalar saker högt, det är då man verkligen börja fundera på saker. Det är då man förändras som människa. Och man behöver en medveten omgivning som verkligen lyssnar på det som sägs, säger Stina Sundberg.

Hon har bland annat varit med och grundat Kvinnofolkshögskolan och idag är hon talesperson för Feministiskt Initiativ (FI). Hon föddes och växte upp i Norrbotten, men flyttade tidigt ner till Göteborg för att studera samhällsvetenskapliga ämnen. Men det var långt tidigare än så här hon upptäckte att livet var begränsat för henne, enbart på grund av hennes kön. Vissa dörrar var stängda.

– Du vet, alla barn drömmer om vad de ska jobba med när de blir stora. När jag var liten så skulle alla tjejer bli flygvärdinnor. Men jag var för lång för det. Redan då definierades jag som ”fel” slags kvinna.

Alem Bennet har varit med sedan starten av Agora.

Stina Sundberg har varit med och grundat Kvinnofolkhögskolan och är även talesperson för Feministiskt Initiativ.

ALEM BENNETT ÄR FÖDD I ERITREA. Familjen flydde från kriget där till Italien och bara 15 år gammal kom hon till Sverige. Hennes familj hade bestämt att hon skulle gifta sig med en man här, dubbelt så gammal som henne själv.

– Jag, liksom alla andra flickor, uppfostrades för att bli en fin hustru. Det var bara så det var. Just då funderade jag inte så mycket på detta, säger hon.

Maken var en traditionell man. I det här fallet betydde det att han gjorde precis vad han ville, när han ville och utan att förklara det för sin unga hustru.

– Han var fri, kom och gick som han ville, medan jag förväntades sitta hemma utan att ifrågasätta. Var det något jag undrade över svarade han bara ”det behöver inte du veta”.

Hon fick sitt första barn året då hon skulle fylla 17. Hon bodde på andra våningen, utan någon egentlig kontakt med samhället. En trappa upp i hyreshuset bodde en annan 17-åring, Lotta. En tjej som gick i skolan, bodde med mamma och pappa, hade kärleksbekymmer, funderade över livet och gjorde allt annat som hör till den åldern. Hon blev Alem's biljett in i samhället.

– Hon lärde mig att vara barn och var också min svensklärare. Hon kom alltid direkt hem till mig efter skolan och pratade om sin dag. Vi blev mycket goda vänner.

MED VÄNSKAPEN BÖRjade DET GRO en rebell i Alem, och sakta med säkert växte det fram en

revolt. Hon ville jobba, vara ute i samhället, ta vara på sitt eget liv.

– Jag var trött på att vara en traditionell kvinna och fann mig inte längre i det. Drömmen var att bli bilmekaniker, vilket var så långt ifrån ett klassiskt kvinnoyrke hon kunde komma på. Alem började på en AMU-utbildning till bilmekaniker. Men, verkligheten visade sig vara mer svårhanterlig än hon kunnat tro.

– Jag kom där som enda tjej på utbildningen i mina italienska kläder, jätteafrofrisyr och blev ett lovligt byte. Idag hade det kallats för sexuella trakasserier och de hade aldrig kommit undan med sitt beteende. Men då, i början av 80-talet, var det annat. Det blev en för tuff miljö för mig.

Alem tvingades alltså byta kurs och utbildade sig istället till stansoperatris och började sedan jobba på Volvo Data.

UNGEFÄR SAMTIDIGT SOM DETTA HÄNDE, hade Stina Sundberg bestämt sig för att bli ljudtekniker och sökte sig till Dramatiska institutet i Stockholm. Men även hennes resa skulle få ett abrupt slut.

– De berättade för mig att de inte tog in kvinnor på ljudlinjen. De ansåg inte att kvinnor skulle orka hålla ljudbommen, som behövs vid filminspelningar. Så jag fick inte ens chansen. Likt Alem Bennett beslöt sig också Stina Sundberg för att inte finna sig i detta. Varför skulle andra hela tiden bestämma vad som var lämpligt för dem att göra? Varför var delar av

arbetslivet inte tillgängligt för dem, enbart på grund av deras kön?

Metoderna för att få rätten till självbestämmande, ser väldigt olika ut för de båda. I Alems fall var skilsmässan steget att ta. Kraften att genomdriva den kom från några kvinnliga kollegor på Alems nya arbetsplats, Volvo, där hon jobbade som registrator.

– I början av 80-talet hade de flesta bara sett svarta människor på teve. Jag kom dit, uppklädd till tänderna för jag ville göra gott intryck. De blev helt chockerade. Det var som om det hade landat en rymdvarelse på deras kontor.

”TIO ÅR EFTER ATT HON TVINGATS TILL SVERIGE OCH ÄKTENSKAP, STOD HON NU PÅ EGNA BEN. SOM ENSAMSTÅENDE TVÅBARNSAMAMMA.”

Bortsett från några finländare och ex-jugoslaviner som arbetade i produktionen, fanns det inte en enda invandrare.

– Det var blont överallt, säger hon.

De första dagarna var inte lätta men allteftersom övergick kollegornas rädsla till genuin nyfikenhet.

– Jag tror de såg mig som sitt lilla projekt, men det spelade ingen roll. Det var här jag lärde mig allt. Här kan man verkligen prata om kvinnliga förebilder. Jag kan inte nog betona hur viktiga de var för mig.

Tio år efter att hon tvingats till Sverige och äktenskap, stod hon nu på egna ben. Som ensamstående tvåbarnsmamma.

– Det var tufft, det var det. Först ska man slåss för att komma in i det svenska samhället, visa att man duger, men samtidigt ska man slåss mot traditionen från Eritrea, mot sin egen familj. Jag var en dålig kvinna i deras ögon.

STINA SUNDBERG GICK EN ANNAN VÄG och utbildade sig till gymnasielärare och hade under tiden också varit med och grundat Kvinnofolk-högskolan i Göteborg. En av hennes kvinnliga förebilder hette Lilian Hultin, som även hon var med och startade Kvinnofolk-högskolan.

– Hon var modig och driftig och det jag lärde mig av henne var att det går att förändra saker. Att inte bara acceptera saker som de är. Hon var väldigt viktig för mig. Du är ju själv en förebild för många kvinnor, hur kan du hjälpa till?

– Jag vill gärna uppmuntra andra att ta sitt eget liv på allvar, att försöka hitta sina vägar som man verkligen vill gå utan hänsyn till könsstereotyper. Det är det feminismen kämpar för.

HUR HAR DÅ SAMHÄLLET FÖRÄNDRATS ur ett jämställt perspektiv?

– Det finns flera historiska milstolpar, särbeskattning, rätten till abort, att övergrepp i hemmen kan definieras som våldtäkt. Som talesperson för Feministiskt Initiativ (FI) möter hon ofta nyfikenhet för den här typen av frågor, men också hårt motstånd.

– Feminism förknippas fortfarande med många vanföreställningar. Vi har medlemmar som inte öppet vågar berätta att de är medlemmar av rädsla att bli socialt utfrusna på sina hemorter, säger hon. Så det finns mycket kvar att kämpa för.

ALEM BENNETT HAR VARIT MED sedan starten av Agora. Efter Volvo och några andra arbetsplatser började hon inse att detta med jämställdhet och integration var hennes hjärtefrågor.

– För ett tag sedan var det en tjej som fyllde 18, jag har känt henne sedan hon var liten, och jag skrev ett grattis på hennes blogg. Efter ett par dagar fick jag syn på ett inlägg hon skrivit där hon just beskriver hur mycket jag påverkat henne, vilken förebild jag varit. Jag hade ingen aning om hur stor roll jag faktiskt hade spelat. Jag blev så glad att jag började gråta.

Hon berättar också att det förra sommaren hade det kommit fyra tjejer till henne med ”världens största blombukett” för att tacka. Alem hade pratat mycket och lyssnat mycket när kvinnorna var unga och kommit snett i tillvaron. Idag är alla fyra välutbildade med bra jobb.

– Det är belöningen för mig, säger hon. Men, färdiglärd blir man aldrig.

– Jag tycker att jag lär mig massor av dem som jag kanske är förebild för också. Varje kvinna jag möter påverkar jag och jag påverkas av henne, säger Alem.

FAKTA//AGORA - EN MÖTESPLATS FÖR KVINNOR

Målet för Agora är att skapa jämlika villkor mellan människor. På Agora finns kurser, arbetspraktik, kafé, tjejträffar, språkkafé, föreläsningar, dialogmöten. Agora arrangerar även temadagar och mässor.

Agoras ”Månadens Kvinna” är ett inspirerande samtal med en inbjuden kvinna. Ett samtal med tonvikt på personliga erfarenheter och berättelser med koppling till områden som integration, jämställdhet, feminism, antirasism, rättvisa och solidaritet.